

RØMSKOG KOMMUNE

***DELPLAN FOR
IDRETTSLIV, FRILUFTSLIV
OG KULTURBYGG***

2018 - 2021

Vedtatt i Rømskog kommunestyre 01.03.2018

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 BAKGRUNN FOR PLANEN

- 1.1 Innledning
- 1.2 Statlige føringer
- 1.3 Fylkeskommunale føringer
- 1.4 Folkehelse
- 1.5 Østfold idrettskrets føringer
- 1.6 Kommunale føringer

2 KLARGJØRING AV BEGREPER

- 2.1 Idrett
- 2.2 Fysisk aktivitet
- 2.3 Friluftsliv
- 2.4 Idrettsanlegg
- 2.5 Friluftsområder og friområder
- 2.6 Kulturbygg
- 2.7 Barn og voksne

3 SATSINGSOMRÅDER OG MÅL

- 3.1 Statlige mål og satsingsområder
- 3.2 Fylkeskommunale mål og satsingsområder
- 3.3 Østfold idrettskrets mål og satsingsområder
- 3.4 Kommunale mål og satsingsområder
  - 3.4.1 Kultur
  - 3.4.2 Forvaltning og arealplan
  - 3.4.3 Næring/turisme
  - 3.4.4 Miljø og tekniske tjenester
  - 3.4.5 Natur/jordbruk/skogbruk
- 3.5 Lokale mål for lag og foreninger
  - 3.5.1 Økonomiske forutsetninger

4 STATUS

- 4.1 Rømskog Kommune
  - 4.1.1 Folketall
  - 4.1.2 Arealfordeling
  - 4.1.3 Natur / Jordbruk / Skogbruk
- 4.2 Idrettsanlegg
- 4.3 Kulturbygg
- 4.4 Friområder
- 4.5 Lag og foreninger

5 VIRKEMIDLER

- 5.1 Spillemidler
- 5.2 Kommunale tilskudd
- 5.3 Mva-kompensasjon

6 EVALUERING AV DELPLAN FOR IDRETTS- OG FRILUFTSLIV 2014 – 2017 I RØMSKOG

- 6.1. Anleggsenheter
- 6.1.1 Hoppbakker
- 6.1.2 Skyteanlegg
- 6.1.3 Ballbaner
- 6.1.4 Kart
- 6.1.5 Skiløyper
- 6.1.6 Turstier
- 6.1.7 Sykkelstier
- 6.1.8 Badeplasser
- 6.1.9 Gymnastikksal

7. Behov

7.1 Idrettsanlegg

- Idrettshus med skytebane og styrketreningsrom

7.2 Kulturbygg

- Kurøen Bygdetun
- Ungdomsklubbens hus
- Trosterud Skolemuseum
- Biblioteket
- Gymnastikksal

7.3 Friluftsliv/Nærmiljøanlegg

- Ballbinge
- Oppfrisking av gamle bosteder
- Flyktningsruter
- Kart
- Handicap-brygger

8. Handlingsprogram

- 8.1 Kortsiktig handlingsprogram 2018 – 2021
- 8.2 Langsiktig handlingsprogram 2018 – 2028
- 8.3 Drift og vedlikehold

1. BAKGRUNN FOR PLANEN

1.1 Innledning

Idrett og friluftsliv er dypt forankret i vårt samfunn og forbindes gjerne med gode verdier som livskvalitet, sosialt fellesskap, naturopplevelser, helsefremmende virkninger etc. Det er imidlertid mye som taler for at aktivitetsnivået synker og at terskelen for å utøve fysisk aktiviteter er blitt høyere. Det er et stadig krav til bedre tilrettelegging av tiltak for at denne verdien skal opprettholdes. Noe av årsaken må sannsynlig tilskrives den teknologiske utvikling, som alltid søker forenklinger. Overgangen fra å utøve fysisk aktivitet til å være tilskuer er kort.

Forskning kan bekrefte at barn, ungdom og spesielt voksne beveger seg mindre, øker i vekt og utvikler tidligere helseskade på grunn av inaktivitet. Dataalderens fascinasjon konkurrerer med spenningsmomentene i naturopplevelser og med konkurranseaspektet i idrettslig sammenheng. Bildet er allikevel mer nyansert. Det utvikler seg alternative aktivitetstilbud som "matcher" det moderne mennesket, og etter hvert assimileres i de mer tradisjonelle idrettsgrener. Sykling, skateboard og snowboard, er eksempler som appellerer til barne- og ungdomskulturen.

Målet med planarbeidet er at kommunen i samarbeid med ulike brukergrupper skal få en best mulig oversikt over behovene for anlegg og områder for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det er disse behovene for fremtidig utbygging som skal prioriteres og danne grunnlaget for bevilgninger og arealplanlegging de kommende år. I tillegg er formålet med planen at den skal motivere til et samarbeid om utarbeidelse av en mer helhetlig politikk for fysisk aktivitet i kommunen.

Kommunedelplanen for anlegg og områder for friluftsliv, idrett og nærmiljø og for kulturbygg har en kortsiktig og en langsiktig del:

Den kortsiktige delen – handlingsprogrammet, har et tidsperspektiv på 4 år. Denne skal rulleres hvert år. Innholdet skal være prioritert liste over anlegg som skal rehabiliteres og/eller bygges. Denne delen skal knyttes opp mot kommunens økonomi- og handlingsplan, og det årlige budsjettet.

Den langsiktige delen har et tidsperspektiv på 12 år og omtaler den overordnede målsetting og utvikling. De ulike anleggene føres opp i uprioritert rekkefølge. Revidering bør samordnes i en syklus på 4 år, samtidig med revidering av kommuneplanen.

1.2 Statlige føringer

For å forsøke å motvirke den fallende tendensen, er det fra statlig hold iverksatt en rekke tiltak for å stimulere idretts- og friluftsliv. I Stortingsmelding 18 – Natur som kilde til helse og livskvalitet (2015 – 16) legges det opp til at enda flere driver med friluftsliv, og får oppleve friluftsliv som en kilde til bedre helse og høyere livskvalitet

Et annet viktig innspill er Stortingsmelding nr. 26 (2011-2012), Den norske idrettsmodellen vektlegger idrett og fysisk aktivitet som en kilde til glede, overskudd, fysisk og psykisk mestring. Idrett handler også om deltakelse i sosiale fellesskap.

1.3 Fylkeskommunale føringer

- Østfold mot 2050
- Regionalplan Fysisk aktivitet 2011 -2014 (Ny plan er på høring)

1.4 Folkehelse

Stortingsmelding 34 (2012-2013) som går under betegnelsen Folkehelsemeldingen har som mål å sette fokus på fysisk aktivitet som et helseforebyggende tiltak. Økt fysisk aktivitet er et sentralt virkemiddel for å bedre folks fysiske helse. Særlig viktig er samordningen av idrett og friluftsliv med tanke på friluftsområdenes betydning for fysisk aktivitet.

Stimulere til levende lokalsamfunn der helse, miljø og kultur ses i sammenheng og frivillige organisasjoner aktiviserer barn og ungdom.

Oppsummert viser sentrale utviklingstrekk at det er behov for en helhetlig gjennomgang av den statlige idrettspolitikken, for å legge til rette slik at alle som ønsker kan drive idrett og fysisk aktivitet.

1.5 Østfold idrettskrets føringer

Strategiplan for perioden 2008 – 2011 (Ny plan utarbeides nå)

1.6 Kommunale føringer

Planarbeidet i kommunen er styrt av de overordnede strategier, som bl.a. er nedfelt i kommunens måldokument. Det er utarbeidet en mal for delplanprosjektet idrett og friluftsliv, som går under betegnelsen Kommunal planlegging for idrett og friluftsliv. Hovedintensjonen i delplanen er at den skal være målrettet, tenke helhetlig, langsiktig, prioritere og analysere kortsiktige og langsiktige behov for både aktiviteter og anlegg.

Delplanen for Idretts- og friluftsliv og kulturbygg i Rømskog kommune 2018 – 2021 imøtekommer et krav fra Kulturdepartementet (rundskriv 35/93) med pålegg til alle kommuner om utarbeidelse av kommunedelplaner for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i 1994. Kommunale delplaner skal videre danne grunnlag for tilsvarende fylkesdelplaner og skal ha en hovedrevisjon hvert 4. år.

Denne kommunale delplanen skal være et styringsverktøy ved tildeling av kommunale/fylkeskommunale tilskudd og spillemidler. Kommunedelplanen er en betingelse for tildeling av stønad.

2 KLARGJØRING AV BEGREPER

2.1 Idrett

Med idrett forstås aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.

2.2 Fysisk aktivitet

Fysisk aktivitet oppfattes som egenorganisert trenings- og mosjonsvirksomhet, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.

2.3 Friluftsliv

Friluftsliv er opphold og aktiviteter i friluft i fritida med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Begrepet er nært beslektet med fysisk aktivitet.

2.4 Idrettsanlegg

Det er ulike idrettsanlegg, med ulike krav til standard og utforming. Det har betydning i forhold til blant annet støtte og tilskuddsordningene. De såkalte *nærmiljøanleggene* defineres som anlegg allment tilgjengelig for egenorganisert trening. *De ordinære anleggene* har mulighet for konkurranser og treningsopplegg for ulike idrettsorganisasjoner. I Østfold finnes blant annet regionale anlegg, som tilfredsstillende nødvendige krav for profesjonell idrettsutøvelse. *Nasjonale anlegg* skal ivareta behov for idrettskonkurranser på nasjonalt og internasjonalt nivå.

2.5 Friluftsområder og friområder

Fellesbetegnelser på grønne områder som er tilgjengelig for allmennhetens fri ferdsel.

2.6 Kulturbygg

Lokale kulturbygg er fellesbenevnelsen for samfunnshus, kulturhus, grendehus, allaktivitetshus, bydelshus, bygdetun og organisasjonseide forsamlingshus. De skal fungere som et kulturelt og sosialt møtested for lokalsamfunnet for alle alders- og befolkningsgrupper, lag og foreninger og for all lovlig organisasjons- og kulturvirksomhet. Lokale kulturbygg vil ofte være samlokalisert med andre typer lokaler. Dette kan være skoler, barnehager, idrettsanlegg, bibliotek, næringslokaler med flere.

2.7 Barn og voksne

Barn er i aldersgruppen 6-15 år. Ungdom er i alderskategorien 16-19 og voksne er over 20 år.

3 SATSINGSOMRÅDER OG MÅL

3.1 Statlige mål og satsingsområder

Fra Stortingsmelding 26, Den norske idrettsmodellen (2012-2013)

Regjeringen vil legge særlig vekt på noen viktige satsingsområder for den statlige idrettspolitikken de kommende årene:

- Økt satsing på anlegg for idrett og egenorganisert fysisk aktivitet, herunder friluftsliv.
- Bidra til å skape gode rammebetingelser for den organiserte idretten slik at den er i stand til å opprettholde og videreutvikle sine primæraktiviteter.
- Økt satsing på ungdomsidrett. Satsingen på ungdom vil avspeiles i både anleggs- og aktivitetspolitikken.
- Sikre gode rammebetingelser for barneidretten.
- Legge til rette for egenorganisert fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Målrettet satsing for å nå inaktive.
- Bidra til et godt aktivitetstilbud for grupper med behov for særlig tilrettelegging.
- Bidra til å opprettholde og utvikle idretten som en viktig arena for

inkludering.

Statens overordnede mål med idrettspolitikken kan sammenfattes visjonen idrett og fysisk aktivitet for alle. Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett og / eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Med idrett forstås i denne sammenheng trening og konkurranssevirsomhet i den organiserte idretten. Fysisk aktivitet refererer til egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter. I tillegg er det et mål å stimulere til fysisk aktivitet i form av friluftsliv. Fysisk aktivitet kan selvsagt utøves i en rekke andre sammenhenger enn det som inngår i definisjonen over. For det forebyggende helsearbeidet vil eksempelvis omfanget av fysisk aktivitet i hverdagen være av minst like stor betydning som treningsaktiviteter. Idrett, trening og mosjon er derfor et vesentlig bidrag for å nå nasjonale helsepolitiske mål. Oppsummert kan det derfor sies at idrett er viktig i seg selv, som fellesskapsarena og på grunn av dens potensiale til å bidra til å løse utfordringer på andre samfunnsområder.

Friluftsliv

I Stortingsmelding 18 – Natur som kilde til helse og livskvalitet (2015 – 16) legges det opp til at enda flere driver med friluftsliv, og får oppleve friluftsliv som en kilde til bedre helse og høyere livskvalitet. Meldingen omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftsliv, og innenfor forvaltning av områder for friluftsliv. Regjeringen vil prioritere friluftsliv i nærmiljøet, slik at alle kan delta. Barn og unge er prioriterte målgrupper.

Videre står det at friluftsliv i naturområdene i nærmiljøet krever lite ressurser. Disse grøntområdene stiller få krav til fysisk bevegelse og kunnskap om ferdsel i naturen. I tillegg ligger de ofte i gangavstand fra der folk bor.

Nærmiljønaturen kan gi store naturopplevelser, og for mange er naturen i nærmiljøet det viktigste området for friluftsliv. Gode muligheter til friluftsliv i nærheten av byer og tettsteder senker terskelen for å komme seg ut.

Allemannsretten er grunnlaget for friluftslivet i Norge. Den gir rett til fri ferdsel til fots og på ski i utmark. De viktigste reglene om allemannsretten følger av friluftsløven. Den gjelder for alle og består av rett til opphold (bl.a. teltning, bading og rasting), ferdsel og høsting. Bruk av allemannsretten er gratis. Opphold, ferdsel og høsting må skje på en hensynsfull måte. Man må ta hensyn til andre som er ute i naturen, fastboende, hyttebeboere og landbruket, som har sin næring i naturen.

3.2 Fylkeskommunale mål og satsingsområder

Østfold mot 2050, 2009-2012 Planen rulleres nå, og er ferdig behandlet i 2018.

Fylkesplan for Østfold; Østfold mot 2050, har visjonen Grenseløse Østfold. Planen er bygd opp med utgangspunkt i 3 hovedtema:

Levekår og folkehelse – Verdiskaping – Miljø

I planen er det gjennomgående et særskilt fokus på klima – og energi som er den viktigste globale utfordringen, mens folkehelse er en av Østfolds største utfordringer.

Med utgangspunkt i de 3 hovedtemaene er det formulert 3 langsiktige hovedmål for utviklingen i Østfold:

1. Levekår og folkehelse: God livskvalitet for alle som bor i Østfold
2. Verdiskaping: Østfold skal være attraktiv for mennesker og kapital, og tilby et velfungerende arbeidsmarked med et bærekraftig næringsliv preget av innovasjon, kompetanse og samhandling.
3. Miljø: Østfold skal være et fylke som ivaretar klima, natur og kulturlandskap, og som tar miljøhensyn i offentlig og privat sektor.

Regionalplan Fysisk aktivitet 2011 - 2014 (ny plan utarbeides i løpet av 2017 – 18) Planen beskriver og begrunner hvilke føringer som skal ligge til grunn for prioritering av de virkemidler Østfoldsamfunnet har for å stimulere til økt fysisk aktivitet – for flest mulig.

Virkemidlene er av to hovedtyper:

1. Økonomiske virkemidler, som spillemidler, statlige friluftsmidler og fylkeskommunale midler.
2. Juridiske virkemidler som plan- og bygningsloven, relevante særlover og fylkesplanen.

Planen beskriver hvilke føringer som bør ligge til grunn for de økonomiske virkemidlene fylkeskommunen er satt til å forvalte, både når det gjelder fordeling av statlige midler og disponering av egne midler. Planen gir føringer for hensyn som bør tas i kommunale planer, både i samfunnsdelen og i arealplanlegging.

Planen er delt i to; del A: Friluftsliv og del B: Idrett.

Del A: Friluftsliv

Friluftsliv er en del av vår kultur, koster lite å tilrettelegge og har potensiale til å aktivisere mange. I flere overordnede statlige styringsdokumenter uttrykkes det tydelig at fysisk inaktivitet er i ferd med å bli framtidens store helseproblem. Sosiale ulikheter med hensyn til livsstil er en viktig utfordring for samfunnet. Friluftsliv er en av de viktigste satsningsområder for å øke fysisk aktivitet og styrke folkehelsen.

Mål friluftsliv:

Alle i Østfold skal ha mulighet til friluftsliv som helsebringende, trivselsfremmende og miljøvennlig aktivitet, i nærmiljøet og i naturen ellers. I folkehelsearbeidet skal friluftsliv ha en sentral plass i utviklingen av Østfoldsamfunnet, og friluftsliv skal være et viktig tema i samfunnsdebatten og på den politiske dagsorden. Alle delmål og friluftslivstiltak i planen skal bygge på dette hovedmålet.

Miljødepartementet, som statlig organ, har følgende hovedkriterier som skal være bærende for friluftslivet:

- Skal være helsebringende
- Skal være miljøvennlig
- Styrke allemannsretten
- Naturområder i og ved byer og tettsteder er svært viktige arealer å prioritere for å sikre friluftsliv som en aktivitet for alle.

Del B: Idrett

Det er en målsetning for idretten at alle skal kunne delta. Dette vil i noen tilfeller kreve spesiell tilrettelegging, og målet er å føre en idrettspolitikk som følger prinsippene om universell utforming. Universell utforming skal være et gjennomgående prinsipp, men i handlingsprogrammet for idretten har det fått særlig fokus under *Anlegg og områder for fysisk aktivitet*.

Planen har et handlingsprogram for idretten og er bygd opp med tre fokusområder:

- aktivitetsfremmende tiltak
- anlegg og områder for fysisk aktivitet
- programsatsing i Østfold

Aktivitetsfremmende tiltak har følgende mål:

- Folkehelseperspektivet er med i all planlegging
- Øke den fysiske aktiviteten blant barn og ungdom i Østfold
- Bevare frivilligheten i Østfold-idretten
- Styrke idrettens organisasjon på kommunalt nivå
- Gi utviklingsmuligheter for talenter innen idrett og som kan hevde seg i toppen av norsk idrett og legge til rette for idrett/ utdanning
- Gi mennesker som står utenfor arbeidslivet mulighet til å delta i et aktivetsmiljø
- Etablere Verdens beste idrettsregion for og mellom følgende brukergrupper på norsk og svensk side; idrettsforeninger, ungdom og ungdomsledere, inaktive voksne og aktuelle samarbeidspartnere (skole, foretak, kommuner) og folkehelseprosjekter i samarbeid med næringslivet
- All ungdom gis et fysisk aktivitetstilbud – uansett tilknytning til organisasjoner

Anlegg og områder for fysisk aktivitet:

Planlegging av anlegg for idrett og friluftsliv skal gå inn som en naturlig del av planprosessen sammen med andre arealkrevende tiltak. Det må derfor legges særlig vekt på nåværende og framtidig utbyggingsmønstre når det gjelder boliger, skole, friområder og trafikkanlegg m.fl. Det er viktig å samordne planleggingen av friluftsliv- og idrettsanlegg i skog og mark slik at sammenfallende behov og ressurser utnyttes. Sambruk og flerbruk er stikkord i denne sammenhengen. Det må legges vekt på interkommunalt samarbeid på basis av regionale behovsvurderinger når det heretter skal gis støtte til bygging av større anlegg innenfor planperioden.

Anlegg og områder for fysisk aktivitet har følgende mål:

- Gjennomføre partnerskapsmodellen i alle tilbud
- Nærmiljøanlegg og rehabilitering av eksisterende idrettsanlegg skal prioriteres
- Idretts- og friluftsanlegg skal planlegges sammen for å få til felles enhetlige løsninger
- Det skal skje en samordning mellom kommunene når større anlegg skal bygges
- Behovsanalyse skal legges til grunn for utbygging/prioritering
- Det skal tilrettelegges for utvidet bruk av eksisterende og nye anlegg
- Tilgjengeligheten skal økes for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne
- Det skal stilles krav til at kommunale arealplaner sikrer tilstrekkelige områder til idrett og friluftsliv

Universell utforming:

Prinsipper for universell utforming skal legges til grunn i utformingen av bygninger og uteområder. Planlegging, prioritering og gjennomføring av tiltak må skje i samarbeid med råd /organisasjoner for funksjonshemmede.

Mål: Det skal legges til rette for at alle i Østfold kan drive med idrett-uavhengig av funksjonsnivå

Skyteanlegg:

Østfold har mange skyteanlegg av ulike kategorier. Det er gjennomført og planlagt relativt mange skyteanlegg med elektroniske skiver. Planen beskriver et klart behov for å koordinere utbyggingsvirksomheten, ikke minst med tanke på de miljømessige konsekvenser som utbygging vil kunne medføre for bolig- og friluftsområder. Fylkesplanen 2009-2012 foreslår gjennom et eget handlingsprogram en styrt samordning av de mange uteanleggene med samling om noen få større regionale anlegg. Eventuelle nye anlegg og anleggsenheter bør vurderes lagt til eksisterende større baner. Baner som er modne for rehabilitering bør vurderes nedlagt, eller samordnet med større eksisterende, eller flyttet til et utpekt område for miljøbelastende anlegg.

Mål: Samordne uteanleggene til noen få regionale anlegg.

Motorsportsanlegg:

Østfold har i dag 13 motorsportsanlegg. Av miljømessige hensyn bør lokalisering av anlegg for motorsport samles på utpekte steder i fylket. Alle anlegg av disse kategoriene gis særskilt konsekvensvurdering på bakgrunn av regionale og miljømessige betraktninger før spillemidler kan gis.

Mål: Samle anlegg for motorsport på utpekte steder i fylket.

Programsatsing i Østfold:

Det satses på følgende:

- Idrettshaller med tilleggfunksjoner tilrettelagt for mindre idretter

- Prosjekter som gir gode kombinasjonsløsninger ved samlokalisering
- Svømmehaller med minimum 25m basseng
- Anlegg for nye idretter og aktiviteter
- Andre prioriterte prosjekter

Kriterier for programsatsingen:

- Spillemidler tildelt under programmet kommer i tillegg til ordinære spillemidler
- Som hovedregel skal byggestart for anlegget være senest to år etter at tilsagn om ekstraordinære spillemidler er gitt
- Kommuner sender søknader til fylkeskommunen
- Fylkeskommunen samordner søknader fra kommunen i eget fylke og oversender søknadene til Kulturdepartementet innen søknadsfristen

Svømmehaller:

Det er registrert 36 svømmeanlegg i Østfold. De aller fleste er bygd på 60- og 70 tallet. Flere av anleggene er rehabilitert, men mange gjenstår. Det er fortsatt behov for nye svømmehaller i Østfold og rehabilitering av eksisterende anlegg. Kulturdepartementet har de siste årene prioritert svømmeanlegg gjennom programsatsingen.

Mål:

- Fylkets svømmehaller skal tilfredsstillende en akseptabel standard hva angår vannkvalitet og bruk
- Kystfylket Østfold må ta høyde for at det er tilstrekkelig antall anlegg for svømme- og livberging som holder kvalitetsmessig god standard

Strategi: Kommunene ber svømmehalleiere om å foreta en gjennomgang av sine anlegg i samsvar med forutsetninger og retningslinjer for en standardheving

Interkommunale anlegg:

Departementet åpner for muligheten til å søke om ekstra tilskudd til større interkommunale idrettsanlegg på gitt vilkår.

Mål: Å få tilsagn om tilskudd på anlegg som faller inn under ordningen

Strategi: Drøfte aktuelle interkommunale/ regionale anlegg med aktuelle kommuner

Flerbrukshaller:

Det er bygd 37 flerbrukshaller i Østfold ved bruk av spillemidler. I tillegg kommer en håndfull haller uten spillemidler. Flerbrukshallene er anvendbare til mange aktiviteter og idretter, også for barn og unge. Denne type haller har derfor blitt prioritert av mange kommuner. De mange små idretter har tilpasset seg flerbrukshaller. I departementets satsningsprogram er det derfor åpnet for at flerbrukshaller bygges med tilleggslokaler for de mindre idrettene.

Mål: Gi mindre idretter tilpassede lokaler i tilknytning til flerbrukshaller

Strategi:

- Øke tilskuddsmuligheter for tilleggslokaler i flerbrukshaller
- Rette oppmerksomheten på anleggsbehovene for de mindre idretter

3.3 Østfold idrettskrets mål og satsingsområder

Strategiplan for perioden 2008 - 2011

Visjon - Idrett for alle

Østfold Idrettskrets (ØIK) skal bidra til å sikre norsk idretts overordnede visjon *Idrett for alle* gjennom å arbeide for en åpen og inkluderende idrett.

ØIK skal arbeide for at befolkningen i fylket gis mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet i sunne former ut fra ønsker, behov og forutsetninger.

Mål - En åpen og inkluderende idrett

- Målet bygger på verdier som integritet, likeverd, toleranse, forståelse og respekt.
- En *åpen og inkluderende idrett* må først og fremst realiseres i idrettslagene som er selve fundamentet for all idrettsaktivitet og fellesskap.
- En *åpen og inkluderende idrett* vil utfordre den framtidige leder- og trenerrollen i forhold til verdier, holdninger, kunnskap, praktiske og sosiale ferdigheter.
- Ledere og trenere i idrettslaget har et spesielt ansvar for å skape gode miljøer og utvikle idrettslagene som en sosial og inkluderende arena, og være med på å tilrettelegge for aktivitet preget av glede, fellesskap, helse og ærlighet.
- Det å ivareta viljen til frivillig innsats er avgjørende for at idretten fortsatt skal blomstre og utvikle seg.

En åpen og inkluderende idrett handler om:

- Gi flere barn, ungdom og voksne et bedre tilbud
- Inkludere grupper som ikke finner seg godt nok til rette i idrettslagene
- Vise respekt for menneskeverdet og sikre like muligheter for vekst og utvikling
- Øke det frivillige engasjementet og den lokale verdiskapning

Mål for videre anleggsutvikling:

- ØIK skal arbeide for å bedre idrettslagenes anleggsforhold i samarbeid med alle særkretser og idrettsråd i Østfold, også til beste for egenorganisert aktivitet.
- Utbyggingen av idrettsanlegg er i stor grad avhengig av spillemidlene. Behovet for ytterligere spillemidler til anlegg er stort, og det er betydelig udekket behov for å få realisert normal anleggsutbygging i fylket.
- For å sikre at spillemidlene blir brukt mest mulig effektivt, bør idretten få større medbestemmelse i anvendelsen av disse midlene.
- Fokus skal ligge på idrettsanlegg med stort brukerpotensiale og flerbruksanlegg, således vil idrettens mangfold i betydelig grad være med å legge premisser for utforming av de fremtidige idrettsanlegg.
- Medvirke til prosesser som sikrer mangfold innen idretten, ved at mindre idretter også får innflytelse for å kunne utvikle sine anleggsbehov.

- Lokalisering av idrettslagene bør være i lokalmiljø/nærmiljø der barn og unge bor, spesielt nærmiljøanlegg. Således vil anleggene kunne bli viktige sosiale møteplasser, hvor barn og unges interesser og behov blir ivaretatt.

3.4 Kommunale mål og satsingsområder

Det er et mål at befolkningen skal kunne tilbys et variert tilbud i tråd med bygdas tradisjoner innen idretts- og friluftsliv. Dette skal være en rettesnor for planlegging og utbygging av fremtidige tilbud på området.

Folkehelse

Plan for folkehelse og frivillighet i Rømskog kommune 2018 - 21

Folkehelseloven har som formål å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Kommunen skal etter lovens § 1 bidra til å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade og lidelse. I § 3 defineres folkehelse som *befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning*.

Grunnlaget for folkehelsen skapes først og fremst utenfor helsevesenet. Vi må derfor arbeide sammen i alle sektorer for å legge til rette for at bygdas innbyggere kan få gode oppvekstkår og utdanning, trygge offentlige rom, et bomiljø som passer den enkelte, rom for fysiske aktivitet, gang- og sykkelveier og muligheten for et rikt kulturliv. Kommunens lag og foreninger gjør et uvurderlig arbeid for folkehelsen i Rømskog.

Idrett

Lokale idrettslag og foreninger er gjennom sin brede tilslutning et av sivilsamfunnets viktigste bidrag til gode og trygge oppvekstvilkår. Idrett rekrutterer bredt og er en av samfunnets viktigste inkluderingsarenaer. Svært mange barn har erfaring fra idretten. Selv om oppslutningen blir gradvis lavere i løpet av ungdomsårene, er idrett en dominerende fritidsaktivitet også for denne aldersgruppen.

Fysisk inaktivitet er et voksende samfunnsproblem. Det er i første rekke en mer stillesittende hverdag som er årsaken til at kun 20 prosent av befolkningen oppfyller myndighetenes anbefalinger om daglig fysisk aktivitet. Andelen som oppgir at de trener eller mosjonerer regelmessig har aldri vært høyere enn i dag. Rømskog kommune med sine mange lag og foreninger skulle ha et godt utgangspunkt for å gi et verdifullt tilbud til alle.

Friluftsliv

Ønsket om naturkontakt og naturopplevelse er karaktertrekk som kanskje klart skiller friluftsliv fra andre nærliggende fritidsaktiviteter. Disse er selve grunnstammen i friluftslivet, men også kontakt med kulturminner og kulturmiljø er viktige faktorer. I den før nevnte stortingsmelding 18 heter det at friluftslivspolitikken bør legge hovedvekten på en kjerne av ikke

konkurransepreget, ikke motoriserte fritidsaktiviteter som skjer på allment tilgjengelige, naturpregede områder. I dag har folk enda mer reelle behov for periodevis fravær av stress, støy og motorbruk enten det skjer i urørt natur eller i område som er mer påvirket av mennesker.

Rømskogs naturområder gir et særdeles godt utgangspunkt for friluftaktiviteter: tur- og sykkelstier, padling, fiske etc. Rømskog har en rik jakttradisjon med hund.

3.4.1 tur

Rømskog kommune oppleves som en god kommune å bo i, og er anerkjent for et tett og godt samarbeid med frivillige organisasjoner, et godt oppvekstmiljø og gode tjenester til alle aldersgrupper. Ulike festivaler og kulturelle tiltak støttes, og hver 17.mai deles det ut Ungdommens Kulturpris. Virksomhet Kultur ønsker å være delaktig støttende i mangfoldet av kulturelle aktiviteter, herunder friluftsliv og idrett, gjennom støtteordninger og møteplasser for å utvikle ideer og prosjekter.

3.4.2 valtning og arealplan

Kommunens arealplan er juridisk bindende og trekker opp nødvendige retningslinjer for all arealbruk. Her fremgår mer spesifikke grenseoppgangen mht. allemannsretten. Blant annet spørsmålet om strandsoner, bebyggelse i nærheten av kulturminner og turstier m.m. Ny forskrift i 2017 sidestiller reglene for bruk av vannscootere med andre fritidsfartøy.

3.4.3 isme/næring

Med sine store skogkledde åser, mange innsjøer og vann, skiller Rømskog seg ut som en spesiell og naturskjønn perle i det ellers flate Østlandslandskapet. Østfolds høyeste punkter; Slavasshøgda, Haukenesfjellet og Slottet ligger i Rømskog. Over 100 sjøer og tjern gir rike friluft- og fiskemuligheter. Rømsjøen, 14km² stor, gir muligheter for bading, fiske, seiling og padling. Det ligger to campingplasser i kommunen og et SPA-hotell, samt at Haukenestårnet er en selvbetjent DNT- hytte.

Nesten 2/3 av de sysselsatte i kommunen arbeider utenom egen hjemkommune. Flesteparten av disse arbeider i nabokommunen Aurskog-Høland. Næringslivet i Rømskog har mulighet til økonomisk støtte gjennom de distriktpolitiske virkemidlene til Innovasjon Norge. Rømskog kommune har opprettet et eget, kommunalt næringsfond. Det blir kunngjort om søknadsfrister og betingelser når dette er aktuelt.

I kommunen er det to privateide campingplasser. Det er også et ønske om å etablere rasteplasser langs FV 21. Eidet er ved flere anledninger foreslått som egnet sted for forbigående.

3.4.4 niske tjenester og miljø.

Hovedmål som berører tekniske tjenester, miljøvern, naturforvaltning og landbruk har blant annet denne målsettingen:

Det skal arbeides for et miljøvern som sikrer en fremtidsrettet forvaltning av miljøet og naturressursene. Kommunen skal ha som mål at dagens åpne landskap blir værende åpne.

Det skal arbeides for et landbruk i balanse med naturgrunnlaget og kulturlandskapet i kommunen, og en arealdisponering som sikrer produksjonsgrunnlaget og andre ressurser for fremtidige generasjoner.

3.5 Lokale mål for lag og foreninger

Idrettslaget og beslektede lag og foreninger har som mål å stimulere til mest mulig aktiviteter blant barn og unge. Medlemstallet i lag og foreninger er høyt, ca. 900 medlemmer fordelt på flere lag og foreninger, ca. 1/3 av dem av dem er under 20 år. Aktivitetsnivået er høyt, og mange er medlemmer flere steder. Det er viktig at voksne går foran som et godt eksempel. Ytterligere mål er å vinne over seg selv, og lære både å tape og vinne. Trimaspektet anses å være viktig, og det sosiale fellesskapet før og etter trening.

Jeger- og fiskeforeningene har som sitt primære mål å tilby jakt, fiske og friluftsliv til de som bor i området, legge ut jaktrettigheter, salg av fiskekort, samt ha tiltak for å fremme vilt- og fiskebestand. Det selges i underkant av 200 fiskekort totalt på årsbasis. Som et ledd i kalkingsplan for Østfold foretas vannprøver og kalking av vann. I noen vann er det sluppet ut ørret. Oppgraderinger av bekker og elver er viktige, særlig der det er gytende fisk. I Ertevannet og Hølvassdammen er det nedlagt et stort dugnadsarbeid for å sikre vannføringen i Ertevassbekken og Langebekk. Damprosjektet er opparbeidet med tømmer og gyttegrus.

3.5.1 Økonomiske forutsetninger

Lag og foreningenes inntekter er basert på medlemskontingent, sponsorinntekter, kulturmidler, arrangement, spillemidler, salg av fiske- og jaktrettigheter.

Kommunale tilskudd

Den økonomiske tilskuddsordningen og støtten fra kommunen utløser kr. 85.000,- årlig til lag og foreninger. Tildelingskriteriene legger vekt på aktivitetsnivå, og prioriterer barn og unge under 20 år. Det er anledning å søke støtte til enkeltarrangementer.

4 STATUS

4.1 Om Rømskog

Rømskog er en skogkommune beliggende i den nordøstre delen av Østfold, på grensen mot Sverige. Arealet er 184 km² og innbyggertallet i underkant av 700. Rømskog ble i 1902 skilt ut fra Rødenes som egen kommune og er blant de minste kommunene i landet. Rømskog og Aurskog-Høland kommuner skal slås sammen til en kommune i 2020.

4.1.1 Folketall

Kommunens størrelse i folketall og den spesielle geografiske beliggenhet i Østfold, gir kommunen et særpreg. Folketallet i 2017 er i underkant av 700.

4.1.2 Arealfordeling

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 20.06.2016. Arealdelen vedtas i løpet av vinteren / våren 2018.

Arealdelen er juridisk bindende for disponering av areal- og naturressursene, og har fire hovedmål:

- Gi rammer for næringsutvikling
- Forvalte naturressursene i kommunen
- Sikre produktive og verneverdige områder
- Klarlegge arealer for framtidige behov, og fastlegge utbyggingsmønster

4.1.3 Natur/jordbruk/skogbruk

Kommunen har lang og solid bakgrunn i forvaltning av naturressurser. Tilknytning til skog og mark var tidligere forbundet med arbeid i skogen og fangst og fiske for å dekke ernæringsbehov. Dette bildet har endret seg radikalt. Jakt og fiske i dag har vel så mye et sosialt aspekt og skogsarbeidet er stort sett modernisert til maskindrift. For å stimulere tilveksten i befolkningen, vil mulighetene for friluftsliv stå som et sentralt markedsføringselement.

4.2 Idrettsanlegg

Se punkt 6: Evaluering av delplanen 2014-2017

4.3 Kulturbygg

Kommunens kulturhus ble åpnet i 2001 og innehar bl.a. gymnastikksal og trimrom som fylles med treningsaktiviteter ukentlig. Trimrommet forvaltes av Idrettsforeningen og det fordres medlemskap i foreningen for å kunne bruke det.

Kurøen Bygdetun holder åpent 2 måneder i sommersesongen for kiosksalg og ulike aktiviteter. Det foregår bl.a. privat kanoutleie på stedet. Kommunen legger ut flytebrygger og setter opp rastebord i forbindelse med badeplassene, og tar ansvar for renovasjon og vedlikehold på områdene

Trosterud skolemuseum ligger helt ved grensen til Sverige, og stedet kan besøkes etter avtale med kommunen.

Ungdomsklubben holder til i kommunens lokaler ved Normeka, som også disponeres av Rømskog Pistolklubb og Rømskog Skytterlag.

4.4 Friområder

Det er flere merkede turstier i Rømskog. Kommunens mange sjøer innbyr til kano- og SUP turer og fising. Ved Rømsjøen er det to offentlige badestrender Sandviksand og kirkesand, med badebrygger, toalettfasiliteter, og på Kirkesand er det dessuten en grill.

Båtlivet er regulert på visse områder i Rømsjøen, med hastighetsbestemmelse nord for en linje fra Storøya til Kurøen. Her gjelder maksimumsfart på 5 knop. Grunnene i sjøen er i all hovedsak merket.

Gang- og sykkelsti fra innkjøring Østkkroken til Eidet er ulykkesforebyggende langs 60 sonen på fv.21. Dette gir helsemessig gevinster, da folk kan gå og sykle langs denne ruten. Det er i tråd med regjeringens og kommunens satsning på Folkehelsearbeidet.

Det finnes et digitalt turkart for friluftinteresserte.

Registrering, merking og rydding av dyregraver inngår som et tiltak for å fremme friluftslivet kombinert med kulturopplevelsen. Det foregår en kontinuerlig sporing og registrering av rovdyr. Rømskog inngår i forvaltningsområdet for ulv, som virker inn på lokalbefolkningens bruk av friområdene. Mange velger bort skogen på grunn av rovdyrfrykt.

Branntårnet på Haukenesfjellet inngår i Den Norske Turistforeningen (DNT) sine tilbud som overnattingshytte. Tårnet er det høyeste utsiktspunktet i Østfold og trekker turfolk også utenfor kommunens grenser. Restaureringen er finansiert med spillemidler, kommunal støtte, støtte fra turistforeningen og private sponsorer. Det er nedlagt en betydelig dugnadsinnsats. Fra fylkeskommunale utviklingsavtalemidler har vi fått opp informasjonstavler på flere steder i kommunen. Vi har også fått støtte fra bl.a. folkehelsemidler til å merke turstier.

4.5 Oversikt / status - Lag og foreninger

Lag og foreninger som har fått kulturstøtte i 2017:

NAVN	MEDLEMSTALL	DERAV UNDER 20 ÅR
Rømskog IL Ski- og Orienteringsgruppe	100	40
Rømskog Søndagsskole	20	20
Club 18	25	25
KRIK – Rømskog	25	25
Rømskog Husflidslag	73	0
Rømskog IL Fotballgruppe	30	7
Rømskog Pensjonistforening	63	0
Rømskog IL Motorsport	46	22
Rømskog Barnegospel	34	34
Nordre Rømskog Jeger- og Fiske forening	90	8
Rømskog Kristelige Ungdomsforening	73	43
Rømskog Historielag	72	0
Den norske Turistforening Indre Østfold	32	5
Rømskog Bluesklubb	8	0
Rømskog Skytterlag	89	3
Elgbanen	140	8
Tilsammen	920	240

I Rømskog er medlemstallet i idrettslag og andre lag og foreninger høyt, og mange er med i flere lag og foreninger.

5 VIRKEMIDLER

Det er både juridiske og økonomiske virkemidler som er aktuelle i denne sammenhengen. Friluftsløven, Plan- og bygningsloven, Naturmangfoldsloven, Kulturminneloven, Viltloven, Vassdragsloven og Motorferdselsloven er lover som kan komme til anvendelse. De viktigste økonomiske virkemidlene er spillemidler, kommunale tilskudd og mva-komp. I tillegg kan det finnes noen midler til friluftsliv og tilrettelegging for allmenheten gjennom Miljødirektoratets naturforvaltningsmidler og gjennom jordbruksavtalen.

5.1 Spillemidler

De økonomiske forutsetningene for statens anleggspolitikk er knyttet opp mot spillemidler. Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet er hjemlet i pengespilloven. Overskuddet fra spillvirksomheten fordeles til idrettsformål, kulturformål og til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paraolympiske komité.

5.2 Kommunale tilskudd

Ved opparbeidelse eller rehabilitering av kommunale anlegg avsettes midler på investeringsbudsjettet. For anlegg i regi av andre utbyggere bidrar ofte kommunen med tilskudd. I tillegg tildeles lag og foreninger årlig kulturmidler til drift. Tildelingskriteriene legger vekt på *aktivitetsnivå* og prioriterer *barn og unge under 20 år*. Dessuten er det anledning å søke støtte til enkelt arrangementer og lederopplæring.

5.3 Mva-kompensasjon

Alle som oppfyller vilkårene for å motta spillemidler til idrettsanlegg, med unntak av kommuner/fylkeskommuner og kommunale foretak kan på grunnlag av anleggsregnskapet søkes om kompensasjon av merverdiavgift. Ordningen er rammestyrte det blir tildelt midler etter søknad innenfor den rammen Stortinget bevilger for det enkelte år.

6.EVALUERING AV DELPLAN FOR IDRETTS- OG FRILUFTSLIV I RØMSKOG - KOMMUNEDELPLAN FOR KULTURBYGG OG FYSISK AKTIVITET 2014 – 2017

6.1 Anleggsenheter

I den årlige oppjustering av anleggsenheter i forbindelse med spillemiddelsøknader inngår følgende oversikt:

6.1.1 Hoppbakker

Lykkjemyra hoppbakke. Den er lite i bruk fordi det krever mye tid å preparere bakken. Bakken har naturlig tilløp og dekker både K6 og K15.

6.1.2 Skyteanlegg

Rømskog skytebane har støydempet standplass og skytterhus. Skytterlaget og jeger- og fiskeforeningene har gått sammen om å oppjustere banene med

elektroniske skiver og ombygging av standplass. Det finnes en elgbane som disponeres av begge jeger- og fiskerforeningene. Hele anlegget kan da betraktes som et moderne skyteanlegg etter dagens krav. Pistolklubben og Skytterlaget har eget rom i ungdomsklubblokalene.

6.1.3 Ballbaner

I 2003 ble det bygget en ballbinge på skoleplassen. Ballbingen kan fritt anvendes av alle, men er forbehold skoleelevene i skoletiden. Det planlegges en ballbinge på Haukenesfeltet på vestsida.

Fotballbanen med naturgress benyttes til trening og lokale turneringer. Klubbhuset ble ferdigstilt i 2010.

I 2007 ble en volleyballbane åpnet på Kurøen bygdetun. Den er godt besøkt og er et sosialt knutepunkt for ungdommer i bygda.

6.1.4 Kart

Det var i utgangspunktet kart til fire områder i forbindelse med orientering. Det var kartene Haukenesfjellet, Skurås, Klinten og Klubben. Klintenkartet ble oppjustert og digitalisert i 2004 ved hjelp av spillemidler. Deretter ble kartet Haukenesfjellet digitalisert. Dette kartet og kartet Skurås ble så slått sammen og samtidig utvidet med området mellom, Kattebuhea og området ved Spa-hotellet. Dette kartet kalles Rømskog og ble laget i 2011.

I forbindelse med interregionalt samarbeid med Østervallskog, er det utarbeidet et kartverk med tanke på turstier og sykkelstier. Det gjelder Stemningen, Vestsida, Ringsbyveien, Venemorunden og Hølvassveien. Nordre Rømskog Jeger- og Fiskerforening har også utarbeidet et detaljert kart myntet på deres behov.

Fra fylkeskommunale utviklingsavtalemidler har vi fått opp informasjonstavler på flere steder i kommunen, deriblant et oppdatert oversiktskart med severdigheter og turstier.

6.1.5 Skiløyper

Lysløypa har løypetrasé på 2 km. Skianlegget ble oppgradert for noen år tilbake. Det ble lagt ut bark, ryddet i kantsonen og satt inn ny lysarmatur. Imidlertid er det vanskelig å vedlikeholde 3 km traseen, fordi runden er så kupert og lett for å skades i vårløsningen. Lysarmaturen er fjernet og i praksis er denne ute av drift.

6.1.6 Stier

Det er flere merkede turstier i kommunen. Bla. Sundsrudruten, Bøseterveien, Stemningen, Venemorunden, Hølvassveien, Strandveien og Tukuelvea.

6.1.7 Sykkelstier

Det er generelt gode muligheter for bruk av sykkel i Rømskog. *Rømsjøen rundt* er ofte anvendt som et mål for denne aktiviteten. Det er opparbeidet sykkel og gangsti fra Steinbyfeltet over Skoletoppen og ned til avkjørselen til Normeka.

6.1.8 Badeplasser

Det er primært to badeplasser: Kirkesand og Sandviksand. Her legges det ut flytebrygger med hoppemuligheter hver sommersesong. I tillegg er det en grill på Kirkesand. Det er også mulig å bade ved Kurøen Bygdetun.

6.1.9 Gymnastikksal

I kommunens kulturhus er det gymnastikksal. Den er flittig i bruk på dagtid for skoleelever, SFO og barnehage, og på kveldstid benyttes den av ungdomsklubben, og lag og foreninger. I tilknytning til salen er det et trimrom med ulike treningsapparater. For å bruke trimrommet må det være tegnet medlemskap i idrettslaget.

7. BEHOV

7.1 Idrettsanlegg

Idrettshus med skytebane og styrketreningsrom – Rømskog Idrettslag. Innendørs miniatyrskytebane, 15 m (eventuelt 10m med luft) i regi av Rømskog skytterlag. Det vil også bli tilrettelagt for skytesimulator - Rømskog skytterlag og Pistoltskyteklubben.

7.2 Kulturbygg

Kurøen Bygdetun

Kurøen er bygdas møteplass og et naturlig utgangspunkt for å informere om de omkringliggende kultur- og fornminner. Det settes opp en stor informasjonstavle her med kart over Østsidas kultur- og fornminner, steder man kan nå til fots. Restaurering av låven er helt nødvendig. Dette ble bekreftet ved befaring av Riksantikvaren, Østfold Fylkeskommune, høsten 2014. For å kunne stabilisere veggene og gulvet må jernbjelken fjernes. Hvordan låven best settes i stand må vurderes av fagfolk. Deretter bør det lages en flerårsplan for istandsetting av denne slik at den igjen blir tilgjengelig. Låven kan brukes til utstilling av diverse redskap knyttet til jordbruk og skogsdrift som allerede finnes på Kurøen.

Ungdomsklubbens hus

Dagens lokaler er slitt. Det er et ønske at klubben flyttes til det nye idrettshuset som planlegges.

Trosterud skolemuseum

Å gjøre tunet på Trosterud skolemuseum om til en møteplass og utgangspunkt for kulturminneturer i området: Sette opp infoskilt med oversikt over alle kultur- og fornminner, samt en samlet oversikt over bygdeskolene i Rømskog frem til 1970-tallet. Derfor er det viktig å bevare skolebygningen slik den er i dag.

Bibliotek

Det er behov for å få på plass selvbetjeningstjenester / meråpent for å gjøre biblioteket mer tilgjengelig. Her finnes eksterne midler via Nasjonalbiblioteket. Lokalitetene egner seg som flerbruksrom og kan med fordel benyttes av forskjellige grupper, samt kulturelle prosjekter.

Gymnastikksal

Oppgradering av gymnastikksalen. Sceneteppe og blendegardiner er svært slitte og må skiftes ut. Det trengs bedre lyd- og lysanlegg, og lerret til filmfremvisning.

7.3 Friluftslivsanlegg / Nærmiljøanlegg

Ballbinge

Det er bevilget penger til Ballbinge på Haukenesfeltet. Spillemiddelsøknad ble utarbeidet høsten 2017.

Oppfrisking av gamle bosteder

Restaurering av Lukas-hytta. Privat initiativ fra Helene Jovall Dahl og Lasse Christensen. En egen forening står som initiativtakere.

Flyktningruter

Merking av flyktningruter gjennom Rømskog mot Sverige.

Kart

Det er et ønske å fornye kartet over Haukenesfjellet.

Handicap-brygger – tilrettelegge fiskeplasser for bevegelseshemmede.

8 HANDLINGSPROGRAM

8.1 Kortsiktig handlingsprogram 2018 – 2021

Nærmiljøanlegg/Friluftsanlegg

Tiltak	Ansvarlige	Kostnader i 1.000 kr	Anleggsstart-Finansiering (1000 kr)								
			Totalt			2018			19	20	21
			K	SP	PR	K	SP	PR			
Ballbinge, Haukenesfeltet		500				X	X				
Rehabilitering / ny lysløype trase	RIL							X			
Flyktningruter / tursti	RIL								X		
Lukas-hytta	Privat								X		

Kulturbygg- og idrettsanlegg

Tiltak	Ansvarlige	Kostnader i 1.000 kr	Anleggsstart-Finansiering (1000 kr)								
			Totalt			2018			2019	2020	2021
			K	SP	PR	K	SP	PR			
Allaktivitetshus	RIL	7.500				X	X				
Miniatyrskytebane / innendørs	RIL					X	X				
Ny hagle / leirduebane	Nordre og Vestre Rømskog						X				

i tilknytning til eksisterende anlegg for rifleskyting som erstatning for 12V-anlegg på Smørmåsan	JFF og Rømskog skytterlag										
Kurøen Bygdetun Renovering av låven	Kommunen	1.000							X		
Oppgradering av gymsalen. Solskjerming, sceneteppe, lyd- og lys.	Kommunen	500							X		
Selvbetjent / meråpent folkebibliotek	Kommunen	200							X		
Infotavler og -skilt (kulturminner)	Kommunen (ekstern finansiering)	150				X			X		

8.2 Langsiktig handlingsprogram 2018 – 2028

Det er å regne med at de prosjekter som her er beskrevet mellom 2018- 2021 vil strekke seg inn i tidsrommet mot 2028.

8.3 DRIFT- OG VEDLIKEHOLD

Mange av de eksisterende og planlagte anlegg må inn i kommunens drift- og vedlikeholdsbudsjett. På nåværende tidspunkt er det ikke klart hvilke beløp det dreier seg om.